

to dosud tu a tam nevychovaným studentům snad příležitost k nemístným odpovědím, dojde věc u objektivního kritika — lze doufat — v budoucnosti též u všeho studentstva na dotazy odpovídajícího zasluženého pochvalného uznání.) Neméně jest významnou proto, že upozorňuje studenta na bedlivé sledování jeho zdravotního stavu a požaduje od něho výsledky tohoto pozorování, zejména nepříznivé změny a jich příčinu. Jsou-li v odpovědích na uvedenou otázku též ohlašovány nemoci venerické, nevím. Podle výsledků mohlo by býti pro příště určeno, neměly-li by býti některé nejčastější choroby vyděleny a jim věnovány zvláštní otázky (na př. krátkozrakost). Jinak považují brněnský Dotazník v tomto směru za úplně vyhovující.

Poslední odstavec pražského Dotazníku odbývá dvěma otázkami důležitou věc. Jedná se o zásobení jednotlivého studenta šatstvem, obuví »atd.« (?). Po této stránce je brněnský Dotazník, řekl bych, sociálnější. Souvisí to s jeho koncepcí jako žádosti (v určitém směru) ku Sboru sociální péče.

Úvahy právě uvedené lze tedy shrnouti takto: pražský Dotazník nepoužil patrně v náležitě míře zkušeností brněnského podniky, neodhadl jeho vůdčích motivů a předností. Šel vlastní cestou. Avšak nezašel-li na scestí, ukáže budoucnost. To platí především o tom, kde pátrá po věcech zcela intimních bez ohledu na jich sociální význam.

Prof. Dr. Cyril Horáček šedesátníkem.

7. listopadu letošního roku oslaví česká veřejnost národohospodářská významné jubileum. V nehlučné, skryté, ale činné práci dožije se šedesátých let přední representant politické ekonomie na naší universitě profesor Dr. Cyril Horáček. Sledujeme-li vzrůstající zájem právníckého dorostu o otázky národohospodářské, nemůžeme upříti, že vedle faktického významu, který denní život dnes národohospodářským problémům přikládá, je to především zásluha našich akademických učitelů a mezi nimi zajisté i prof. Horáčka, že národní hospodářství, dříve jako státovědecké studium vůbec přehlížené, stalo se jedním z hlavních, nejdůležitějších oborů právníckého vzdělání a že fakulta, kdysi jen výchovou civilistů vynášená, odchovala také řadu vynikajících pracovníků národohospodářských. Svým dílem staví se prof. Horáček důstojně po bok profesoru Bráfovi. Stejně jako on věnoval zvláštní zřetel politice zemědělské, třeba se literárně dotkl jen nejdůležitějších problémů dočasného stavu zemědělské výroby, i dílo prof. Horáčka větším dílem obírá se politickou zemědělskou. Vedle studií »Příspěvek k otázce agrární« (1894) a »Výminek« (1900), je to především obsáhlé zpracování zemědělské politiky, podané v druhém díle známé »Učebnice národohospodářské politiky« (1914). Prof. Horáček zde v rozsahu učebnice zajiště převyšujícím, vybudoval vědecké základy naší zemědělské po-

litiky, které na dlouhou dobu budou nutným východiskem další vědecké práce svého oboru. Plným právem napsal Dr. Frankenberg,*) že »stejně jako průmysl a živnosti v prof. Grubrovi, má naše zemědělství na našem vysokém učení svého reprezentanta v osobě prof. Horáčka«. Tento převážný zájem Horáčkův o otázky zemědělské vysvětlíme si stejně jako u prof. Bráfa**) převyšujícím do nedávna významem zemědělství v našem životě národohospodářském a důsledky zemědělské krise z let 1870, která třeba dávno překonána, stále byla předmětem vědeckých úvah a učených disputací. Vedle problémů ryze agrárních obíral se prof. Horáček literárně i jinými tematy, z nichž dlužno především uvést »Počátky českého hnutí dělnického« (1896), »O zásadě soukromohospodářské a centralisační v cedulovém bankovníctví se zřetelem na rak.-uherskou banku« (1896), »Nauka o mezdním fondu« (1897), »Bytová otázka a městská renta« (1905), »Systém politiky populační (I. díl)« »Učebnice národohospodářské politiky«, (1912), »Nástin přednášek universitních prof. Dra Bráfa (spolu s prof. drem Grubrem) a řadu odborných článků a přednášek.

Neméně významná je Horáčková činnost učitelská. Stejně jako v pracích literárních nedává se strhnouti zvučnými hesly a dočasnými proudy, tak i za katedrou universitní podrobuje spravedlivé kritice současné přestřelky národohospodářských programů jednotlivců a skupin. Proto nejsou snad jeho přednášky vyhledávány kolegy, kteří v každé novotě vidí nutný pokrok. Kdo Horáčkovu přednášku jednou pozorně sledoval, neupře, že prof. Horáček je sympatickým řečníkem, skvělé formy i přednesu, který mimoděk strhuje a posluchače cele zaujímá. To dozná i úzký kroužek kolegů, kteří měli příležitost zúčastniti se seminárních cvičení, která prof. Horáček i při své značné zaměstnanosti v některých semestrech pravidelně koná. Překvapuje jeho nelíčený zájem o práce účastníků, jimž ochotně, vzhledem k nedostatkům seminární knihovny, opatřuje potřebný studijní materiál. Nelze se proto diviti, že i starí frekventanti se hlásí, zvědí-li, že prof. Horáček znovu seminář koná.

Vedle činnosti učitelské nelze přehlédnouti vynikající účast prof. Horáčka v životě veřejném a především politickém. Byl členem revolučního Nár. Shromáždění a nyní je členem senátu N. S. Čině čestné funkce zaujímá i v řadě jiných důležitých korporací vědeckých, samosprávných atd.

Za okolností pro stát opravdu kritických povolán byl prof. Horáček v roce 1919 k úřadu ministra financí. Zde bylo mu překonati obtíže, které se zdály býti nad lidské síly. Vedle řady předloh důležitých finančních zákonů byla zde rozsáhlá agenda mimořádná, povahy spíše obchodní, kterou vedle vlastní správy finanční bylo zdolati. Nicméně historie jistě přisoudí prof. Horáčkovu v kabinetu Tusarově místo čelné a vynikající.

*) Památník »Všehrdy« str. 192.

**) Sr. Dr. Albín Bráf, řeč, kterou ve slavnostní valné hromadě čes. společnosti národohospodářské v Praze 26. února 1911 proslavil JUDr. Josef Gruber str. 9.

Právě ve svém jubilejním roce zasedá prof. Horáček na křesle rektora university Karlovy. Studentstvo a speciálně dorost právnický uvítal jej na tomto místě s radostí. Vzácné porozumění a zájem, který tolikrát o naše potřeby projevil, dávají nám naději, že letošní rektor bude nám laskavým zastáncem i upřímným přítelem.

Vyslovujeme jistě jen tužbu všech studujících-právníků, přejeme-li prof. Horáčkovi ještě mnohá a mnohá léta zdárné práce k prospěchu vědy i našeho mladého státu. Š.

Z P R Á V Y.

Podobizna prof. dra L. Heyrovského, kterou přikládáme k tomuto číslu má svou ojedinelou historii, již si dovolíme prozradit: Prof. Heyrovský jako člen kuratoria Moderní Galerie účastnil se jeho schůzí s prof. Maxem Švabinským, jemuž se vždy rázovitá postava prof. Heyrovského věrně zpodobující jeho povahu líbila. I požádal prof. Heyrovského, že by ho rád portretoval. Ale prof. Heyrovský při známé své skromnosti odepřel a tak prof. Švabinský zůstal se svým přáním oslyšen. Než znamenitý mistr stětcem nepřišel do rozpaků. Studoval po tajmu postavu prof. Heyrovského, skizzoval a při jisté příležitosti přinesl užaslému prof. Heyrovskému hotový portrét. Byl nadšen portretovaný, byli nadšeni ostatní diváci vesměs dokonalou podobiznou. Ale krásný obraz budí závist, jenže tu šlo o závist ideální. Kdysi přišla z Moderní Galerie deputace, požádat prof. Heyrovského o zapůjčení portrétu do výstavy a když mělo dojít k vrácení — se šibalským úsměvem bylo odepřeno, že prý tak krásné dílo musí zůstat i Galerii pro užitek všem. A tak prof. Heyrovský o svůj portrét přišel a teprve při vydání »Památ-níku Všeřdu« r. 1918 dostalo se mu aspoň fotografie jeho. Tehdy J. Magnificence prof. Max Švabinský s nevšední laskavostí svolil k reprodukci originálu. Doufáme, že naši čtenáři uvítají tento jeho skvostný portrét tak krásně zpodobující jubilanta v nenuceném postoji s malým poklesem v kolenou, s hlavou stranou schýlenou v bedlivém pozoru, s vlídným úsměvem na tváři. Kéž bychom měli podobných portrétů více! Za jeho nové uveřejnění jsme zavázáni díky přechochtnému původci tohoto obrazu J. Mg. Maxu Švabinskému.

Padesát let katedrového socialismu v Německu. 6. října t. r. slavil »Verein für Socialpolitik« své padesátiletí na sjezdě v Eisenachu. Tam před padesáti lety sešli se přední myslitelé národohospodářští v Německu, sezvaní manifestem G. Schmollera, tehdy profesora v Halle. Sjezd jejich nebyl náhodný, nýbrž byl vyvolán potřebami doby. V Německu tehdy dospěla vrcholu myšlenka hospodářského liberalismu, založeného Adamem Smithem a vyvrcholivšího Stuartem Millem v Anglii, v Německu nazývaného »Manchesterthum« — manchestrianismem. Hospodářská tato soustava nebyla v podstatě ničím, než vyvrcholením volnosti individua na poli politickém a hospodářském, když už renaissancí a reformací svobody nabyta byla na poli duchovním a náboženském. Přívrženci tohoté směru v Německu hlásali provedení zásady »laissez faire« do důsledků, čímž stávali se vyznavači onoho ad absurdum přivedeného individualismu hospodářského, o němž nesnilo se nikterak A. Smithovi. Tehdy vystupují univerzitní učitelé národního hospodářství v Německu a staví se na stanovisko rozhodně opačné, pro něž od německých manchesterovců dostalo se jim posměšného názvu »kathedrových socialistů«, ježž tito převzali bez urážky za svůj. Kongres eisenachský dal hnutí pevný podklad, jenž doplněn roku příštího založením »Spolku pro sociální politiku«. Přívrženci jeho zahájili mo-